

SCA มีมติเลื่อนการพิจารณาผลประเมินสถานะจาก B เป็น A ของ กสม. ไปอีก 18 เดือน
ประธาน กสม. ขอทุกฝ่ายหนุนแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่ทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนในความเป็นอิสระ

วันที่ 22 มกราคม 2564 นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ดำเนินการเข้ารับการประเมินเพื่อขอเลื่อนสถานะจาก B เป็น A ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2561 และได้เข้ารับการสัมภาษณ์แบบทางไกลเพื่อประกอบการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับคณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (Sub-Committee on Accreditation: SCA) ภายใต้การอุปถัมภ์ของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Global Alliance for National Human Rights Institutions: GANHRI) เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 นั้น

ต่อมา เลขานุการคณะอนุกรรมการ SCA ได้มีหนังสือถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แจ้งมติของ SCA ให้เลื่อนการพิจารณาการประเมินสถานะของ กสม. ไทยออกไปเป็นเวลา 18 เดือน ซึ่งจากการหารือทางไกลกับนาย Phillip Wardle ที่ปรึกษาทางด้านกฎหมายของเครือข่ายความร่วมมือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia Pacific Forum of National Human Rights Institutions: APF) ซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ยืนยันกับตนว่า การเลื่อนการพิจารณานั้น ถือเป็นท่าทีที่เป็นผลลัพธ์ที่ดีที่สุดที่เคยมีมาของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั่วโลกที่ขอเข้าประเมินเลื่อนสถานะจาก B เป็น A ในสถานการณ์เช่น กสม. เพราะ SCA ได้พิจารณาถึงการดำเนินงานในช่วงหลังของ กสม. รวมถึงการตอบข้อข้อใจหลายประการของ SCA เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ กสม. ในระหว่างการสัมภาษณ์ นาย Wardle แจ้งว่า การเลื่อนการพิจารณาออกไปก็เพื่อให้ กสม. ได้มีโอกาสดำเนินการแก้ไขข้อห่วงกังวลบางประเด็นของ SCA เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเชิงสถาบันและประสิทธิผลตามหลักการเกี่ยวกับสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือหลักการปารีส (Paris Principles) มากยิ่งขึ้น

นาย Wardle ได้แจ้งเพิ่มเติมด้วยว่า ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ต้องเลื่อนการพิจารณาออกไปนั้น คือ หน้าที่และอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (4) ที่กำหนดให้ กสม. ต้องชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ซึ่งไม่เคยปรากฏว่ามีสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใดที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ในลักษณะดังกล่าวโดย SCA มีความกังวลว่า บทบัญญัตินี้จะลดทอนความเป็นอิสระที่แท้จริงหรือที่สาธารณะรับรู้ (actual or perceived independence)

ดังนั้น ในระยะเวลา 18 เดือน SCA หวังว่า กสม. จะได้ดำเนินการอย่างเต็มกำลังที่จะให้มีการยกเลิก
บทบัญญัติข้อดังกล่าว

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของ กสม. ในการไกล่เกลี่ย ซึ่ง SCA มีความเห็นว่า
หาก กสม. สามารถแสวงหาข้อยุติที่เป็นมิตรและเป็นความลับผ่านกระบวนการแก้ไขทางเลือกอื่น
ซึ่งรวมถึงอำนาจในการแสวงหาข้อยุติของข้อพิพาทโดยสมานฉันท์ผ่านกระบวนการไกล่เกลี่ย จะช่วยให้
กสม. ได้ช่วยเหลือเยียวยาผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้รวดเร็วมากขึ้น ซึ่งหมายถึงการเพิ่มประสิทธิผล
ในการดำเนินงานของ กสม.

นางประกายรัตน์ กล่าวว่า ก่อนหน้านี้ กสม. ก็ได้เคยแสดงความห่วงกังวลและมีหนังสือไปยัง
คณะกรรมการการตรวจรัฐธรรมนูญว่า บทบัญญัติตามมาตรา 247 (4) อาจไม่สอดคล้องกับหลักการปารีส
แต่ไม่ประสบผล อย่งไรก็ดี ทั้งก่อนการให้สัมภาษณ์กับ SCA และหลังจากทราบความเห็นของ SCA
ก็ได้มีการติดต่อประสานงาน ไปยังฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับทราบ
ร่วมกันถึงข้อห่วงกังวลของสากล เพื่อร่วมกันสนับสนุนให้ กสม. อันถือเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติสามารถคืนกลับสู่สถานะ A โดยการยกเลิกมาตรา 247 (4) อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่
ประชาชนในประเทศและสังคมโลกในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม.

“กสม. ชุดปัจจุบันซึ่งถือเป็นชุดรักษาการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2560 และคนในฐานะ
ผู้ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พยายามทำหน้าที่อย่างดีที่สุดที่จะให้ กสม.
กลับคืนสู่สถานะ A และโดยที่ปัจจุบันยังอยู่ในกระบวนการสรรหาและแต่งตั้ง กสม. ชุดใหม่ จึงหวังว่า
ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้รับดำเนินการ และหลังจากที่ กสม. ชุดรักษาการพ้นหน้าที่ไปแล้ว ตนขอฝากไปยัง
ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ตลอดจนผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งใน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดใหม่ ซึ่งเชื่อว่าจะได้มาโดยไม่ล่าช้า ได้ช่วยกันผลักดันให้มีการแก้ไข
บทบัญญัติของกฎหมายที่ทำให้สังคมเข้าใจคลาดเคลื่อนในความเป็นอิสระขององค์กรโดยเร็ว เพราะแม้ SCA
จะเลื่อนการพิจารณาออกไปอีก 18 เดือน แต่องค์กรต้องส่งเอกสารสำหรับการพิจารณาให้กับ SCA ใหม่
ภายในเดือนตุลาคมปีนี้ กสม. ชุดนี้จึงขอฝากภารกิจสำคัญนี้ไว้ด้วย” นางประกายรัตน์ กล่าวทิ้งท้าย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

22 มกราคม 2564